

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

ŠVP PV MŠ Dítuška

Je čas začít objevovat svět

1	Identifikační údaje.....	4
1.1	Název ŠVP.....	4
1.2	Údaje o škole.....	4
1.3	Zřizovatel.....	4
1.4	Platnost dokumentu.....	4
2	Charakteristika školy.....	5
2.1	Základní údaje.....	5
3	Podmínky vzdělávání.....	6
3.1	Věcné (materiální) podmínky.....	6
3.2	Životospráva.....	6
3.3	Psychosociální podmínky.....	7
3.4	Organizace chodu.....	8
3.5	Řízení mateřské školy.....	10
3.6	Personální a pedagogické zajištění.....	10
3.7	Spoluúčast rodičů.....	11
3.8	Spolupráce s dalšími institucemi.....	12
3.9	Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.....	12
3.10	Podmínky vzdělávání dětí nadaných.....	13
3.11	Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let.....	14
4	Organizace vzdělávání.....	15
5	Charakteristika vzdělávacího programu.....	15
5.1	Zaměření školy.....	15
5.2	Metody a formy vzdělávání.....	16
5.3	Zajištění vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných.....	16
5.4	Zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let.....	19
6	Vzdělávací obsah.....	20
6.1	Principy a metody vzdělávání.....	20
6.2	Třídní vzdělávací program.....	20
6.3	Uspořádání témat ŠVP.....	21
6.4	Integrované bloky.....	23
6.4.1	Čas pro lidi.....	23
6.4.2	Čas pro práci a odpočinek.....	32
6.4.3	Čas pro slavnosti.....	39
6.4.4	Čas pro pohyb a zdraví.....	47
6.4.5	Čas pro objevy.....	57
6.4.6	Čas pro přírodu.....	67
6.5	Dílní projekty a programy.....	75
7	Systém evaluace.....	76
7.1	Oblasti autoevaluace.....	76

7.2	Prostředky autoevaluace.....	77
7.3	Časový plán	77
7.4	Odpovědnosti a pravidla	78

1 Identifikační údaje

1.1 Název ŠVP

NÁZEV ŠVP: ŠVP PV MŠ Dituška - Je čas začít objevovat svět

VZDĚLÁVACÍ PROGRAM: RVP PV

MOTIVAČNÍ NÁZEV: Je čas objevovat společně svět kolem nás

1.2 Údaje o škole

NÁZEV ŠKOLY: Základní škola a mateřská škola Brno, nám. 28. října 22, příspěvková organizace

ADRESA ŠKOLY: nám. 28. října 22, Brno, 60200

PRACOVNÍŠTĚ: MŠ Dituška, Stará 13/15, Brno, 602 00

JMÉNO ŘEDITELE ŠKOLY: Mgr. Ludmila Altmanová

JMÉNO VEDOUCÍ UČITELKY MŠ: Věra Gallová DiS.

KONTAKT: e-mail: info@osmec.cz, web: www.osmec.cz

IČ: 48512702 **RED-IZO:** 600108040

JMÉNO KOORDINÁTORA TVORBY ŠVP: Mgr. Iva Stalmachová

1.3 Zřizovatel

NÁZEV ZŘIZOVATELE: Statutární město Brno, Městská část Brno – střed

ADRESA ZŘIZOVATELE: ÚMČ Brno – střed, Dominikánská 2, Brno, 601 69

1.4 Platnost dokumentu

PLATNOST OD: 1. 9. 2017

VERZE ŠVP: 1

ČÍSLO JEDNACÍ: ZSAMS 1708 / 2017

DATUM PROJEDNÁNÍ SE ZŘIZOVATELEM: 1. 9. 2017

DATUM PROJEDNÁNÍ V PEDAGOGICKÉ RADĚ: 1.9. 2017

.....
razítko školy

.....
Mgr. Ludmila Altmanová
ředitelka školy

2 Charakteristika školy

2.1 Základní údaje

První česká mateřské škola v Brně. Byla otevřena Brněnskou maticí školskou 10.5.1881

Umístění školy v obci: v širším centru města nebo obce, na vedlejší ulici, v klidové zóně

Druh provozu školy: Celodenní

Kapacita školy: 21 – 50 (malá škola)

Počet tříd: 1 Počet pracovníků: 3

Počet školních budov: jedna

Venkovní areál školy:

Mateřská škola se nachází v centru města Brna, na ulici Stará v samostatně stojící přízemní budově, ve dvorním traktu základní školy.

Budova MŠ, vzhledem k jejímu stáří, vyžaduje opravy – je nutno vyměnit původní okna, obnovit nátěry vstupní dřevěné verandy, byla by vhodná i nová fasáda budovy a oprava obvodových zdí zahrady.

Součástí školy je velice pěkná zahrada, plná zeleně, dobře udržovaná, je vybavena na sportovní využití dětí - vybavení zahrady je nutné opravit, upravit dopadové plochy. V areálu zahrady je sklad hraček a zahradního náčiní

Děti mají vzhledem charakteru zahrady možnost nejen sportovního využití, ale i prostor k hrám a relaxaci. Na dominantním stromu zahrady, třešni, a záhonu plném sezónních květin, sledují děti nejen růst rostlin, ale i proměny v přírodě.

Mateřská škola je součástí příspěvkové organizace ZŠ a MŠ Brno, náměstí 28.října 22.

Tento subjekt slučuje základní školu (I. stupeň ZŠ - Stará 13/15, II. stupeň ZŠ - nám. 28.října 22) a dvě mateřské školy (MŠ Dituška, Stará 13/15 a MŠ nám. 28.října 21).

Dopravní dostupnost je dobrá, k přístupu lze využít zastávky Körnerova, Dětská nemocnice

a

Náměstí

28.října.

3 Podmínky vzdělávání

3.1 Věcné (materiální) podmínky

Dvě bývalé třídy jsou propojeny rozšířeným průchodem, který nahradil původní dvoukřídlé dveře, v jeden celek. Vzniklý prostor poskytuje dětem dostatek bezpečného prostoru k hrám, pohybovým i tvořivým činnostem, k setkávání dětí. Prostor je rozdělen na center aktivit, nábytek v centrech je převážně otevřený, přiměřeně vysoký, funkční a umožňuje dětem samostatný výběr hraček a pomůcek. Vybavení hračkami, pomůckami, náčiním, materiály a doplňky odpovídá počtu dětí i jejich věku.

Pro pedagogy je prostor propojených tříd přehledný.

Toalety jsou mezi sebou odděleny nízkými přepážkami, které zajišťují dětem soukromí.

Šatna je vybavena staršími, ale praktickými skříňkami, které doplňují menší nástavce.

Děti mají vzhledem charakteru přilehlé školní zahrady možnost nejen sportovního vyžití, ale i prostor k hrám a relaxaci. Na dominantním stromu zahrady, třešni, a záhonu plném sezónních květin, sledují děti nejen růst rostlin, ale i proměny v přírodě.

Děti svými výtvary dotváří prostředí školy, výzdoba koresponduje s právě probíhajícími tématy.

Dlouhodobý cíl: obnovit vybavení školy a doplnit funkčním nábytkem pro pobyt a vzdělávání dětí od dvou do tří let

3.2 Životospráva

Plnohodnotnou a vyváženou stravu naší mateřské škole poskytuje kuchyň Pellicova, snažíme se dodržovat maximální tříhodinový interval mezi jídly. Rodiče mají jídelníček vyvěšený v šatně a mohou tak děti seznamovat s nabídkou stravy.

Jídlo dětem nabízíme, nenutíme, mají možnost zvolit velikost porce, přihlížíme k intoleranci dětí na potraviny či konkrétní jídlo. Vlastním příkladem učíme zdravým stravovacím návykům, zvláště pak v konzumaci ovoce a zeleniny. Děti si, dle vlastních schopností, samostatně nalévají polévku, odnáší nádoby a případné zbytky očistí z talířku. Při odpolední svačině mají možnost sebeobslužné svačinky, kdy si mohou namazat pečivo samostatně. Děti jsou vedeny ke společenským návykům při stolování, odhadnout množství jídla, které sní a tím i neplýtvat potravinami.

Pitný režim je zajištěn po celý den – děti mají hrneček s vlastní značkou, přenáší se i na zahradu, samostatně nalévají nápoje. V nabídce pitného režimu je na prvním místě voda a dále nápoje dodávané školní jídelnou.

Pravidelný denní rytmus je flexibilní a umožňuje přizpůsobení se potřebám dětí, změněným podmínkám, aktuální situaci.

Denně je pravidelný a dostatečně dlouhý čas pro pobyt venku, vybavení zahrady je uzpůsobeno hrám a pohybovým aktivitám dětí. Často navštěvujeme sportovní areály a vybavení nedalekých parků. Za nepříznivého počasí využíváme přístřešek na zahradě. Ve třídě je dostatek místa k pohybu, vhodnými sportovními pomůckami se snažíme rozšířit nabídku pohybových aktivit zajímavých pro děti.

Odpočinek dětí probíhá na lůžku nejméně půl hodiny, Respektujeme individuální potřeby spánku dětí, vytváříme alternativní program pro děti, které nemají potřebu spánku.

Dlouhodobý cíl: zlepšovat kulturu stolování dětí, zlepšit podmínky pro pohybové činnosti ve třídě

3.3 Psychosociální podmínky

V naší jednotřídní škole se snažíme o vytvoření rodinné atmosféry, kde se jsou děti přijímány takové, jaké jsou. Vedeme děti aktivnímu řešení problémů, nést odpovědnost za svoje jednání i výroky.

Samozřejmá je postupná adaptace dětí v mateřské škole. Rodiče mají s dětmi možnost trávit čas ve škole a to nejen při adaptaci. Snažíme se o vytvoření podporujícího empatického prostředí, kde se děti cítí bezpečně a jsou uspokojeny jejich základní potřeby.

Dbáme na soukromí dětí a možnost neúčastnit se činností, respektujeme svobodu volby dětí, a individuální potřeby dítěte. Děti podle potřeby uspokojují svoje fyziologické potřeby - samostatně dochází na toaletu, dodržují pitný režim.

Všechny děti bez rozdílu pohlaví, věku, národnosti, mají ve škole mají rovnocenné postavení, stejná práva i povinnosti..

Prevence šikany, sociálně patologických jevů je v naší mateřské škole naprosto nezbytnou součástí vzhledem k sociálně znevýhodněnému prostředí, ve kterém většina dětí vyrůstá.

Ve třídě máme **dohodnutá společná pravidla chování**, která pomáhají dětem i dospělým řešit problematické situace. Pravidla jsou bez negativních formulací.

Dlouhodobý cíl: vytvářet prostředí kde se všichni cítí bezpečně, rovnocenně, bez stresu a v radostné atmosféře

3.4 Organizace chodu

Pravidelný denní rytmus je flexibilní a umožňuje přizpůsobení se změněným podmínkám, aktuální situaci. Dodržujeme tříhodinové intervaly mezi jídly. Denně je dostatečně dlouhý čas pro pobyt venku. Respektujeme individuální potřeby spánku dětí, vytváříme alternativní program pro děti, které nemají potřebu spánku.

Organizace chodu MŠ je upravena ve školním řádu, který je závazný pro všechny zaměstnance školy, děti i pro zákonné zástupce dětí. Je zveřejněný na webových stránkách školy, na nástěnce v šatně. Rodiče jsou se školním řádem seznámeni.

Při ranním – komunitním a hodnotícím kruhu se děti učí naslouchat, vyjádřit srozumitelným způsobem svoje myšlenky, řešit problémy, hodnotit situace.

Řízené zdravotně preventivní pohybové aktivity jsou zařazovány pravidelně.

V pravidelných preventivních logopedických chvilkách rozvíjíme řečové schopnosti dětí, vedeme je vlastním příkladem, taktním způsobem opravujeme.

Děti ve škole nacházejí potřebné zázemí, klid, bezpečí i soukromí.

Poměr spontánních a řízených činností je v denním programu vyvážený. Děti mají dostatek času i prostoru pro spontánní hru.

Děti jsou podněcovány k vlastní aktivitě a experimentování pestrou nabídkou v centrech aktivit.

Ve škole, na školní zahradě i procházkách se vytváříme podmínky pro individuální, skupinové i frontální činnosti.

V centrech aktivit děti pracují v malých skupinách, učí se spolupracovat a komunikovat.

Podporujeme tvůrčí samostatnou práci důvěrou ve schopnosti dětí, vedeme děti k samostatné volbě. Snažíme se o vyváženost spontánních a řízených činností.

V plánování vycházíme ze zájmů a potřebám dětí, které se tímto podílí se na nabídce témat a projektů v TVP PV .

Pro realizaci plánovaných činností jsou vytvářeny vhodné materiální podmínky.

Mateřská škola je jednotřídní, věkově smíšená . Počet dětí nepřekračuje počet určený výjimkou 28 dětí. Podmínky přijetí do MŠ jsou vymezeny v kritériích o přijetí do MŠ. Do Mateřské školy jsou děti přijímány ve správním řízení na základě písemné žádosti zákonných zástupců. O přijetí (nepřijetí) rozhoduje ředitel mateřské školy podle § 34 zákona č. 561/2004 Sb., v platném znění, podle stanovených kritérií. Přednostně jsou přijímány děti v posledním roce před zahájením povinné školní docházky. S účinností od 1. 1. 2017 je předškolní vzdělávání od počátku školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhne pátého roku věku, do zahájení povinné školní docházky, povinné.

Informace pro rodiče jsou předávány denně při přebírání a předávání dětí, na třídních schůzkách, písemnou formou pak ve vývěskách v MŠ a ZŠ, na webu školy, písemnou informaci obdrží každý rodič individuálně.

Režim dne

6.30

- scházíme se a rozcházíme v přední třídě – denně je připraven kratičký
- „Ranní úkol“, který plní rodič s dítětem - napomáhá klidnému příchodu dítěte do MŠ
- děti si vybírají hry a činnosti, individuálně pracují na připravených úkolech, vybírají si činnosti v centrech aktivit, cvičí
- probíhá společný ranní komunitní kruh

9.00

- příprava na svačina - dle možností si děti chystají svačinu

9.45

- postupně ukončujeme činnosti a případně probíhá hodnotící kruh

10.00 – 12.00

- v této době chodíme na vycházky, trávíme čas na školní zahradě

12.00

- příprava na oběd, oběd

12.45 – 14.30

- děti odpočívají, poslouchají pohádku, hudbu
- děti, které nespí – krátký odpočinek, cca do 13,30 alternativní program, probíhají individuální činnosti, nerušíme spící kamarády

14.15 – 14,45

- průběžně svačíme, dle možností si děti chystají svačinu

14,45 – 16.15

- děti si volně vybírají hry činnosti, mohou dokončovat činnosti, které ráno
- nestihly (z jakéhokoliv důvodu vykonat či dokončit)
- v případě příznivého počasí, po odpolední svačině, se mohou děti rozcházet ze školní zahrady

3.5 Řízení mateřské školy

Školu řídí ředitelka celého subjektu a zapojuje do řízení ostatní pracovníky. Vytváří atmosféru důvěry a tolerance.

Do plánování pedagogické práce a chodu mateřské školy jsou zapojeni všichni zaměstnanci, snažíme se o maximální funkčnost a provázanost všech oblastí práce.

Povinnosti a kompetence jsou vymezeny v pracovních povinnostech každého zaměstnance. Služby učitelek jsou rozvrženy tak, aby při všech činnostech byla zajištěna dětem dostatečná péče a zajištěna jejich bezpečnost..

Vedoucí učitelka vypracovává školní vzdělávací program ve spolupráci s ředitelkou a další učitelkou.

V celé organizaci, sdružující I. a II. stupeň ZŠ a dvě MŠ je vytvořen funkční informační systém.

Ředitelka ve spolupráci s vedoucí učitelkou vyhodnocuje práci všech zaměstnanců v mateřské škole, provádí pravidelnou hospitační činnost, dbá na vzájemnou spolupráci mezi pedagogy, provozními zaměstnanci a rodiči

Plánované pravidelné porady slouží k projednávání aktuálních potřeb školy, ke kontrolní a evaluační práci, ke kooperaci se ŠVP PV.

Mateřská škola spolupracuje se zřizovatelem a dalšími organizacemi v místě.

Dlouhodobý cíl: vyhodnocovat a oceňovat dobrou práci, vytvořit kvalitní zázemí pro zaměstnance

3.6 Personální a pedagogické zajištění

Obě učitelky jsou kvalifikované pro práci s dětmi předškolního věku, zajišťují optimální pedagogickou péči. Specializovanou péči zajišťují pracovníci ŠPP, odborní pracovníci PPP.

Učitelky dodržují Etický kodex pedagoga platný v naší organizaci. Všichni zaměstnanci se chovají v k sobě navzájem, k dětem a zákonným zástupcům s respektem, ctíme důvěrné informace a soukromí.

O provozní záležitosti, čistotu a výdej jídla se stará jedna provozní zaměstnankyně. V případě integrace dítěte rozšiřuje kolektiv asistent pedagoga. Učitelky se účastní dalšího vzdělávání pedagogický pracovníků (DVPP) formou sdílením dobré praxe, seminářů, školení, věnují se samostudiu, poznatky si vzájemně předávají.

Všichni zaměstnanci jsou zainteresováni na prezentaci školy, mají zájem o další rozvoj školy, zkvalitnění prostředí a svojí práce.

Kolektivu mateřské školy se daří vytvářet dětem radostné a přátelské ovzduší.

Dlouhodobý cíl: stále motivovat a tvořit funkční, kvalitní tým, který dokáže spolupracovat

3.7 Spoluúčast rodičů

Výchova dětí začíná v rodině, proto se svým přístupem k rodičům snažíme o vytvoření partnerského vztahu, založeného na vzájemném respektu a důvěře.

Rodiče informujeme o dění ve škole a hlavně o individuálních pokrocích dítěte, snažíme se o prohloubení vzájemného působení na děti.

Rodiče mají možnost účastnit se života v mateřské škole, pobývat s dětmi ve třídě, na zahradě, pomoci s doprovodem na akce školy. Několikrát ročně škola pořádá akce, kterých se rodiče zúčastňují společně s dětmi. Jedná se o tvořivé dílny, besídky, akce na zahradě spojené s opékáním, karneval, oslava Dne Romů, den otevřených dveří, vyřazení školáků.

Rodič může sledovat dítě při činnostech ve škole, má možnost nahlížet do portfolia dítěte, pravidelně vidí i vystavené výtvarné, grafomotorické, konstruktivní práce a další výsledky činností dítěte ve škole. Rodič má tak možnost se podílet na plánování výchovy a vzdělávání svého dítěte.

Mateřská škola nejméně dvakrát ročně organizuje třídní schůzky, které nejsou pouze informativní, ale je zde i prostor pro setkání rodičů, pro vzájemné předávání zkušeností či vyjasnění si pravidel. Informace vyvěšujeme na web školy, písemně na viditelném místě v šatně, ale mnohem důležitější je každodenní kontakt s rodiči, ústní informace od pedagoga.

Rodič má právo vyžádat si konzultaci s pedagogem, využít předem určeného termínu konzultačních hodin - stanoveny 1x za pololetí.

Respektujeme zvyklosti rodiny a snažíme se o soulad se zvyklostmi školy, sledujeme aktuální potřeby dětí, respektive rodin.

Učitelky i provozní pracovnice ctí a chrání soukromí rodin, zachovávají diskrétnost. Partnerské vztahy s rodiči staví na vzájemné otevřenosti, respektu a důvěře.

Ve spolupráci s ŠPP naší organizace nabízíme rodičům odbornou pomoc nebo její zprostředkování u externích odborníků.

Dlouhodobý cíl: zapojit rodiče do dění v MŠ, získat je pro drobné opravy a pomoc s úpravou zahrady

3.8 Spolupráce s dalšími institucemi

- Spolupráce MŠ se zřizovatelem probíhá převážně prostřednictvím ředitelky školy.
- MMB, MČ Brno-střed
- MŠ spolupracuje dlouhodobě se SVČ Lužanky, oddělení keramiky, v rámci projektů, které zajišťuje Mgr. Naďa Obrátilová. Děti mají možnost pracovat, v keramické dílně pod odborným vedením Mgr. Nadi Obrátilové a učitelky kmenové MŠ.
- Naše organizace sdružuje dvě mateřské školy a jednu školu základní, která má i přípravnou třídu. Učitelky MŠ, přípravné a prvních tříd ZŠ jsou sdruženy v **koncepci Včasné péče**. Jedním z hlavních úkolů je propojenost MŠ a ZŠ. Konzultují školní zralost a připravenost dětí, metody a formy práce, předávají si poznatky DVPP. Navštěvujeme s dětmi první třídy – účastníme se společné výuky, děti poznávají prostředí školy, styl výuky, ztrácí strach z neznámého prostředí. Zveme přípravné třídy na karneval, společné hry na zahradě, vycházky do okolí školy, společně navštěvujeme divadelní představení, společně pořádáme fotografování v MŠ.
- Mezi další spolupracující instituce patří například:

PPP Kohoutova - odborné konzultace, zajištění materiálů pro ESS - Edukativně stimulační skupiny sdílení dobré praxe v MŠ – dle nabídek DVPP

DROM, IQ ROMA

OSPOD, PČR

ZUŠ Vranovská

Každá nabídnutá spolupráce směrem k naší MŠ je pro nás cenná.

Dlouhodobý cíl: dostat mateřskou školu do povědomí veřejnosti a zřizovatele

3.9 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Při vzdělávání dítěte s přiznanými podpůrnými potřebami spolupracujeme se ŠPZ, ŠPP. S pracovníky poradenského zařízení konzultujeme úpravu podmínek vzdělávání.

Podmínky pro vzdělávání dětí odpovídají individuálním potřebám dětí.

Podmínky pro vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními stanovuje školský zákon a vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.

Učitelky zajišťují tyto podmínky s ohledem na vývojová a osobnostní specifika těchto dětí a měly by být vzdělány v oblasti speciální pedagogiky.

Pro úspěšné vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními se snažíme zabezpečit či umožnit:

- uplatňování principu diferenciací a individualizace vzdělávacího procesu při plánování a organizaci činností, včetně určování obsahu, forem i metod vzdělávání
- realizaci všech stanovených podpůrných opatření při vzdělávání dětí
- osvojení specifických dovedností v úrovni odpovídající individuálním potřebám a možnostem dítěte zaměřených na samostatnost, sebeobsluhu a základní hygienické návyky v úrovni odpovídající věku dítěte a stupni postižení
- spolupráci se zákonnými zástupci dítěte, školskými poradenskými zařízeními, v případě potřeby spolupráci s odborníky mimo oblast školství
- snížení počtu dětí ve třídě v souladu s právními předpisy
- přítomnost asistenta pedagoga podle stupně přiznaného podpůrného opatření.

3.10 Podmínky vzdělávání dětí nadaných

V mateřské škole se snažíme vytvářet podmínky k co největšímu využití potenciálu každého dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti. To platí v plné míře i pro vzdělávání dětí nadaných. Dítě, které vykazuje známky nadání, plně podporujeme a snažíme se mu vytvořit vhodné podmínky, aby byl stimulován rozvoj jejich potenciálu. Vzdělávání dětí probíhá takovým způsobem, aby se nadání dítěte mohlo projevit a pokud možno i uplatnit a dále rozvíjet. Mateřská škola zajišťuje realizaci všech stanovených podpůrných opatření pro podporu nadání podle individuálních vzdělávacích potřeb dětí v rozsahu prvního až čtvrtého stupně podpory. Spolupracujeme se ŠPZ, ŠPP a zákonnými zástupci dítěte.

3.11 Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let

Jsou-li do mateřské školy přijaty děti mladší 3 let, snažíme se zajistit vhodné podmínky pro jejich výchovu, vzdělávání a péči. MŠ je jednotřídní, děti mladší 3 let jsou ve třídě společně s dětmi od 3 do 7 let.

V případě naší jednotřídní školy je věkové složení dětí bez dětí do tří let. Zápis do MŠ upřednostňuje děti ve věku od 5 let z naší spádové oblasti, proto prozatím nezbyvá více míst pro děti mladší.

Budeme se snažit o úpravu materiálních a psychosociálních podmínek pro bezpečný prostor ve třídě i na zahradě. Budova MŠ je malá a potřebuje rekonstrukci nejen exteriéru a interiéru budovy, ale i školní zahrady. V případě rekonstrukce zamýšlíme i změny prostoru právě pro pobyt dětí ve věku do tří let. Změny jsou sice finančně náročné, ale postupně budeme prostředí pro tyto děti připravovat.

Snažíme se o to, aby se všechny děti cítily v mateřské škole dobře, spokojeně, jistě a bezpečně. Intenzivně spolupracujeme s rodiči, umožňujeme jim pobyt s dítětem ve třídě při adaptaci nebo během školního roku, je-li to ku prospěchu dítěte. Ve zvýšené míře bude toto platit i pro děti do tří let.

Hračky, didaktický materiál a pomůcky, které jsou nevhodné, budou v případě přijetí těchto dětí, uskladněny ve vyšších skříňkách či policích.

Dětem bude umožněno používání specifických osobních pomůcek pro pocit bezpečí a jistoty.

Zajistíme dětem stálý pravidelný denní režim s dostatkem času na realizaci činností, více klidu a individuální péče, která je v tomto období velmi důležitá.

Učitelky se poskytnou těmto dětem dostatečný prostor pro volný pohyb i hru a zároveň zajistí dětem bezpečí a klid pro odpočinek v průběhu celého dne.

Děti budou mít možnost si zvolit, zda se chtějí zapojit do řízených činností se staršími dětmi, nebo si hrát, či odpočívat.

Učitelky vzdělávací činnost přizpůsobí možnostem a schopnostem dětí, volí vhodné metody a formy práce. Zařadí častější opakování činností, nápodobu, situační učení a rituály. Zohlední krátkou dobu soustředění a pozornosti dětí. Činnosti často střídají a největší prostor ponechají hře a pohybovým aktivitám.

Pobyt venku přizpůsobí malým dětem a častěji využívají pobyt na zahradě, případně starší děti odejdou s druhou učitelkou na delší vycházku.

4 Organizace vzdělávání

Počet tříd včetně bližší charakteristiky:

V mateřské škole je jedna věkově smíšená třída s počtem dětí 28 - jedná se o výjimku z počtu dětí v MŠ.

Třída je věkově smíšená s dětmi ve věkovém rozpětí 3 - 7 let. TVP PV je zpracováván v souladu se ŠVP PV (ten je zpracován v souladu s RVP PV) a respektuje konkrétní složení dětí ve třídě, jejich potřeby, znalosti, dovednosti, mentální úroveň a přání.

Pravidla pro zařazování do jednotlivých tříd:

Škola je jednotřídní, všechny nově přijaté děti jsou tedy zařazeny do stávající třídy.

Činnosti se souběžným působením dvou učitelů ve třídě:

Ve třídě pracují dvě učitelky, jejich ranní a odpolední směny se střídají v týdenním rytmu.

Souběžné působení učitelek ve třídě je v době pobytu venku, oběda a ukládání k odpočinku.

Souběžným působením a střídáním směn je zajištěna optimální péče a bezpečnost dětí.

Kritéria pro přijímání dětí do mateřské školy:

Děti jsou do mateřské školy mohou přijímány na základě žádosti zákonného zástupce dítěte a to v případě, že škola má volnou kapacitu a jsou splněny podmínky pro přijetí dítě k předškolnímu vzdělávání. O přijetí dítěte rozhoduje ředitelka školy ve správním řízení dle platných předpisů.

Termín elektronického zápisu do mateřské školy stanovuje v městě Brně centrálně.

Kritéria a termín zápisu jsou zveřejněny v dostatečném předstihu na webu školy, webu MMB, vývěskách ZŠ - budova ZŠ nám. 28. října Stará 22, budova ZŠ Stará, vývěsky v MŠ.

Za zveřejnění zodpovídá vedoucí učitelka mateřské školy.

5 Charakteristika vzdělávacího programu

5.1 Zaměření školy

Naše mateřská škola se nachází v centru města a zároveň v centru romské komunity. Děti, které navštěvují školu pochází často ze sociokulturně znevýhodněného prostředí.

Pro svoji práci s dětmi si škola vybrala prvky programu Začít spolu na který děti navazují i v naší základní škole. Program je vytvořen tak, aby vyhovoval individuálním potřebám dětí, zdůrazňuje individuální přístup k dítěti a partnerství školy, i širší společnosti v oblasti výchovy a vzdělávání.

Prosazuje a umožňuje inkluzi dětí se speciálními potřebami.

Ctí tradice etnika, ze kterého dítě pochází a zároveň rozvíjet kulturní tradice naší země.

5.2 Metody a formy vzdělávání

Při práci se především snažíme o vyváženost spontánních a řízených činností, které jsou vzájemně provázané.

Pracujeme v centrech aktivit v malých skupinkách, individuálně i kolektivní formou.

Hra

- je nejdůležitější aktivitou dítěte
- vychází z potřeb dítěte , proto pro ní vytváříme dostatečný prostor a podmínky

Učení nápodobou

Prožitkové učení

- uskutečňuje se ve všech činnostech
- učitelky záměrně vytváří konkrétní situace, tvůrčí prostředí a činnosti, prostor pro kooperaci a komunikaci dětí, podněcuje zájem dětí o učení, experimentování, objevovat nové věci

Situační učení

- jedná se o náhodné i záměrně vytvořené situace, o učení v situacích, řešení situací
- učitelky na situace reagují, navazují - využíváme např.centrum dramatiky

Prosociální učení

- zaměřuje se především na mezilidské vztahy a komunikaci, navazování a rozvíjení vztahů, na prožívání, přiměřené projevování citů

5.3 Zajištění vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení PLPP:

Při plánování a realizaci vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními je třeba mít na zřeteli fakt, že se děti ve svých individuálních vzdělávacích potřebách a možnostech liší.

V mateřské škole usilujeme o to, aby všechny děti měly rovnocenné šance dosáhnout plnohodnotného vzdělání.

Účelem podpory vzdělávání těchto dětí je plné zapojení a maximální využití vzdělávacího potenciálu každého dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti.

Při vzdělávání dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami učitelka zahrnuje do svých vzdělávacích strategií podpůrná opatření.

Podpůrná opatření prvního stupně stanovuje mateřská škola.

Od druhého stupně podpory jsou podpůrná opatření stanovována ŠPZ po projednání se školou a zákonným zástupcem dítěte.

Zpracování PLPP je v kompetenci učitelek.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení IVP:

Pro děti s přiznanými podpůrnými opatřeními od druhého stupně je podkladem pro zpracování IVP doporučení ŠPZ. V IVP se vzdělávací obsah upraví tak, aby byl zajištěn soulad mezi vzdělávacími požadavky a skutečnými možnostmi dětí, tak aby vzdělávání směřovalo k dosažení jejich osobního maxima.

Úpravy obsahu a realizace vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně podpůrných opatření jsou předmětem metodické podpory.

Pro koho je určeno:

IVP v MŠ je podpůrné a vyrovnávací opatření pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami druhého a vyššího stupně, nebo pro děti mimořádně nadané.

Co obsahuje:

IVP obsahuje údaje o skladbě druhů a stupňů podpůrných opatření poskytovaných v kombinaci s tímto plánem, identifikační údaje žáka a údaje o pedagogických pracovnících podílejících se na vzdělávání dítěte. V IVP jsou dále uvedeny informace o: úpravách obsahu vzdělávání dítěte, časovém a obsahovém rozvržení vzdělávání, úpravách metod a forem výuky, hodnocení dítěte, případné úpravě výstupů ve vzdělávání dítěte. IVP dále obsahuje jméno pedagogického pracovníka školského poradenského zařízení, se kterým škola spolupracuje při zajišťování speciálních vzdělávacích potřeb dítěte.

Jak se aplikuje:

IVP se zpracovává na základě doporučení školského poradenského zařízení a žádosti zákonného zástupce žáka. IVP je závazným dokumentem pro zajištění speciálních vzdělávacích potřeb dítěte, vychází ze ŠVP a je součástí dokumentace dítěte ve školní matrice. IVP může být doplňován a upravován v průběhu celého školního roku podle potřeb dítěte.

Personální zabezpečení:

Zpracování IVP je v kompetenci vedoucí učitelky školy ve spolupráci s učitelkou, asistentem pedagoga, zákonnými zástupci a ŠPP.

IVP a jeho realizaci kontroluje školské poradenské zařízení nejméně 1x ročně. IVP žáka realizují všichni pedagogové, kteří se podílejí na jeho výchovně vzdělávacím procesu.

Pomůcky:

Pomůcky dle SVP dítěte, které mu pomáhají ve vzdělávání (pracovní listy, knihy, kompenzační pomůcky). Zajišťuje speciální pedagog, který konzultuje s vedením školy, respektive ŠPZ finanční prostředky. Některé z nich jsou nárokové viz vyhláška č. 27/2016 Sb.

Role rodičů:

Spolupráce rodičů je ze zákona nutná a je zakotvena konkrétně v IVP, se kterým je rodič podrobně srozuměn, má k němu připomínky a návrhy. Je důležité, aby zákonný zástupce poskytoval důležité informace o zdravotním stavu svého dítěte, informoval učitelky o obavách spojených s jejich dítětem, četl všechny informace zaslané školou domů, dostavoval se vždy do školy na vyzvání, zúčastňoval se třídních schůzek.

Termín vypracování:

IVP je zpracován bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 1 měsíce ode dne, kdy škola obdržela doporučení a žádost zákonného zástupce dítěte.

Dokumentace:

Povolení IVP (rozhodnutí ŘŠ ve správním řízení), zamítnutí IVP (rozhodnutí ŘŠ ve správním řízení), zahájení řízení, součást žádosti, podmínky povolení IVP, pouze na žádost, písemné doporučení ŠPZ (např. doporučení dítěte k individuální integraci). Možná další dokumentace - zápisy z jednání se ZZ, informovaný souhlas ZZ o vzdělávání dítěte podle IVP, žádost o souhlas se zřízením funkce asistenta pedagoga, náplň práce asistenta pedagoga, souhlas se zřízením asistenta pedagoga (JMK), vlastní IVP, výchovné komise atd.

Překážky v realizaci opatření - výpis překážek, opatření k odstranění překážek:

Časová náročnost na vypracování IVP, nespolupracující rodič dítěte. Pokud IVP není spojeno s pomocí asistenta pedagoga učiteli, je možnost zvolit nejprve (po poradě se ŠPZ) alternativu IVP, což je PLPP; pomoc asistentů při návštěvě rodiny, v závažnějších případech pomoc kurátora za příslušný OSPOD.

Zodpovědné osoby:

- pedagogové - tvorba a hodnocení PLPP, tvorba, průběžně hodnocení IVP společně s asistentem, úzká spolupráce s asistentem
- pracovníci ŠPP - metodická a odborná pomoc pedagogům a dětem v MŠ

- škola zajišťuje přítomnost asistenta pedagoga podle stupně přiznaného podpůrného opatření
- asistent úzce spolupracuje s učitelkami, zapisuje pokroky dítěte, změny chování, vypracuje stručnou charakteristiku dítěte
- pracovníci ŠPZ - odborná pomoc, diagnostika, doporučení
- zákonný zástupce - individuální konzultace, komunikace a vyšetření dítěte ve ŠPZ, u odborníků, ve zdravotnických zařízeních
- veškeré postupy a dění je konzultováno s ředitelkou školy a výchovnou poradkyní

5.4 Zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let

Vzdělávání dvouletých dětí má svá specifika, proto je nezbytné respektovat vývojová specifika a potřeby těchto dětí

Pro optimální zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let se budeme zaměřovat především na tyto oblasti:

- úzkou spoluprací s rodinou a adaptační proces
- optimální využívání úvazků pedagogických pracovníků
- dostatek času na sebeobsahu – podpora, povzbuzení, dopomoc
- schopnost ovládat vyměšování (nočníky, přebalovací podložka)
- rozvoj komunikace – rozvoj řeči a slovní zásoby – říkanky spojené s rytmizací a pohybem, dětská leporela atd.
- podporu rozvoje poznávacích procesů – nabídka vhodných hraček - stavebnice, puzzle s většími dílky
- stimulaci motorických dovedností, uspokojení potřeby pohybové aktivity
- učení nápodobou – u dítěte převažuje volná hra, prostor pro pohybové aktivity, prostor pro zkoumání, objevování, experimentování a tomu přizpůsobené hry, hračky, materiály
- Při plánování vzdělávací nabídky pro děti mladší tří let budeme vycházet z jednoduchých principů: jednoduchost, časová nenáročnost, známé prostředí a nejbližší okolí, smysluplnost a podnětnost, dostatek prostoru a času pro volný pohyb a hru dítěte.
- Při vzdělávání dětí od dvou do tří let maximálně využijeme metody práce vhodné pro tuto věkovou kategorii: situační učení, spontánní sociální učení (nápodoba), prožitkové učení, učení hrou a činnostmi

6 Vzdělávací obsah

6.1 Principy a metody vzdělávání

Uplatňované principy při vzdělávací činnosti:

- akceptovat individuální potřeby a vývojová specifika dětí
- umožňovat rozvoj a vzdělávání každého jedince v rozsahu jeho individuálních možností a potřeb
- plně respektovat rodiče i výchovu v rodinném prostředí
- umožňovat dětem svobodu projevu
- přijímat dítě, takové jaké je, za každých okolností
- dovést dítě k samostatnosti
- spolupracovat se základní školou (včasné péče)
- uplatňovat humánní přístup

6.2 Třídní vzdělávací program

Třídní vzdělávací plán zpracovávají obě učitelky společně, uplatňují své dovednosti a tvořivost, vzájemně se inspirují.

Učitelky stanovují nabídku konkrétních činností a prostředků k naplňování cílů, určují způsob realizace těchto činností (formy a metody).

TVP je plánován s ohledem na věkové složení třídy a na individuální potřeby dětí. bere na zřetel i evaluaci předchozího tématu. Zachycuje témata v myšlenkové mapě, zahrnuje dílčí cíle, činnostní nabídku a očekávané výstupy. Rozdělen je do šesti integrovaných tematických bloků.

Charakteristika a cíl každého ITB objasňuje učitelé, na co se zaměřuje, co chce děti naučit, ale zároveň dává možnost jít svou cestou.

Časový plán ITB je orientační a umožňuje učitelům pružně reagovat na aktuální možnosti a zájem dětí.

Do každého ITB je možno vstupovat během celého roku, ITB jsou na sobě nezávisle tvořené, doplňují se, mohou se prolínat.

V integrovaných tematických blocích jsou témata pouze nastíněna – konečný výběr určuje zájem dětí.

Vzdělávací obsah je uspořádán do pěti oblastí : biologické (Dítě a jeho tělo), psychologické (Dítě a jeho psychika), interpersonální(Dítě a ten druhý), sociálně – kulturní a enviromentální (Dítě a svět).

Každá oblast zahrnuje vzájemně propojené kategorie: dílčí cíle (to co pedagog podporuje), vzdělávací nabídku a očekávané výstupy.

Při své práci sledujeme rámcové cíle: rozvíjení dítěte, jeho učení a poznání; osvojení základů hodnot, na nichž je založena naše společnost; získání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako osobnost působící na své okolí.

Pro etapu předškolního vzdělávání jsou za klíčové považovány tyto kompetence: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, kompetence komunikativní, kompetence sociální a personální, kompetence činnostní a občanské. Přestavují cílovou kategorii ve vzdělávání, vyjádřenou v podobě činnostně zaměřených a prakticky využitelných výstupů.

6.3 Uspořádání témat ŠVP

ITB. ČAS PRO LIDI

- Vítejte v naší školce
- Všichni jsme kamarádi
- Moje rodina
- Moje země, město a lidé kolem nás

ITB. ČAS PRO PRÁCI A ODPOČINEK

- Šel zahradník do zahrady (podle ročních období)
- Až já budu velká...(povolání, lidské činnosti)
- Tů, tů, tů, auto už je tu...
- Ukaž co už umíš 1.

ITB. ČAS PRO SLAVNOSTI

- Masopustní rej
- Narozeninové dny
- Čerte, čerte, čertíku
- Vánoční těšení
- Malované vajíčko
- Maminka má svátek

ITB. ČAS PRO PŘÍRODU

- Cesty za zvířátka
- Rok zahrádce - jaro, léto, podzim, zima
- Kouzelný les a louka - jaro, léto, podzim, zima
- Kam co patří – pečujeme o svět kolem nás
- Teče voda, teče, po kamení skáče

ITB. ČAS PRO POHYB A ZDRAVÍ

- Moje tělo
- Cesty ke zdraví – preventivní program
- Malí sportovci

ITB. ČAS PRO OBJEVY

- Chytré knihy
- Ukaž co už umíš 2.
- Živá a neživá příroda
- Tajemství Vesmíru + Jak plyne čas
- Barevný svět

6.4 Integrované bloky

6.4.1 Čas pro lidi

Název integrovaného bloku	Čas pro lidi
Oblast	Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět
Charakteristika integrovaného bloku	Hlavním záměrem ITB Čas pro lidi je připravit všem dětem radostný vstup do mateřské školy, pomoci jim orientovat se v novém prostředí, podporovat utváření vztahů dítěte k ostatním dětem a dospělým, zajišťovat pohodu těchto vztahů. Děti se seznamují učí vnímat svoje role v životě, společnosti, rodině. Společně utváří pravidla pro děti i dospělé.
Obsahové, časové a organizační vymezení integrovaného bloku (specifické informace o integrovaném bloku důležité pro jeho realizaci)	Tento ITB je více zaměřen na komunikaci a mezilidské vztahy. ITB nemá časové vymezení. Je vymezen tématy, která jsou otevírána v průběhu celého roku, někdy záměrně, jindy vzhledem k aktuálnímu zájmu dětí. Témata ITB se prolínají, mají různou dobu trvání podle zájmu dětí. Předpokládaná doba většiny témat je jeden týden, ale toto je pouze orientační odhad, záleží vždy na konkrétní situaci a zájmu dětí. Vzdělávací nabídka i výstupy ITB jsou zde pouze nastíněny, blíže jsou rozpracovány v konkrétních tématech. Děti pracují v centrech aktivit s rozmanitou nabídkou činností, logopedická prevence je zařazována průběžně, podle potřeby.
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni integrovaného bloku jimiž jsou cíleně utvářeny a rozvíjeny klíčové kompetence dětí	kompetence k učení: <ul style="list-style-type: none"> soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
	kompetence k řešení problémů: <ul style="list-style-type: none"> řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého
	komunikativní kompetence: <ul style="list-style-type: none"> ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog se domlouvá gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
	sociální a personální kompetence:

Název integrovaného bloku	Čas pro lidi
	<ul style="list-style-type: none"> • samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej • projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost <p>činnostní a občanské kompetence:</p> <ul style="list-style-type: none"> • chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá • spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat
Způsob hodnocení dětí	<ul style="list-style-type: none"> • portfolia a práce dítěte • diagnostiky a individuální plány dítěte • konkrétní zpětná vazba dítěti • rozhovory a tvorba společných strategií s rodiči, případně spolupráce s odborníky ŠPP, ŠPZ • komunitní, hodnotící kruh
Poznámky k integrovanému bloku v rámci vzdělávacího obsahu	<p><u>Vítejte v naší školce</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • děti se seznamují s prostředím školky a základní školy • probíhá adaptace na nové prostředí a odloučení od rodičů • poznávají základní pravidla, pomáhají se stanovením pravidel • orientují se v okolí školky, na školní zahradě <p><u>Všichni jsme kamarádi</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • děti navazují přátelské vztahy • učíme se řešit vzniklé situace, být tolerantní k ostatním • učíme se spolupracovat a komunikovat • učíme děti zdvořilostním návykům, dbáme na soukromí všech • učíme se žít ve společenství ostatních lidí, přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané <p>Moje RODINA</p> <ul style="list-style-type: none"> • děti poznávají různé role člověka ve společnosti, v rodině • rozlišujeme co je soukromá věc rodiny, poznáváme rodinné příslušníky, rodinné zázemí dětí, mučíme se respektovat a tolerovat ostatní • učíme se orientovat kde žijeme, kde je náš dům, byt <p>Moje země, město a lidé kolem nás</p>

Název integrovaného bloku	Čas pro lidi
	<ul style="list-style-type: none"> • poznáváme svoje město, okolí • získáváme poznatky o své zemi a hlavním městě, o celém světě • poznáváme jiné kultury, učíme se nepovyšovat nad ostatní • učíme se být tolerantní k ostatním, kteří jsou „jiní“ svojí barvou kůže, chováním, k handicapovaným

Čas pro lidi	vzdělávání	
Výchovné a vzdělávací strategie	<ul style="list-style-type: none"> • kompetence k učení • kompetence k řešení problémů • komunikativní kompetence • sociální a personální kompetence • činnostní a občanské kompetence 	
Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy IB	Vzdělávací nabídka
orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)	pohybovat se bezpečně samostatně i ve skupině dětí	vycházky do okolí školy, pohyb v prostoru zahrady MŠ, v budově MŠ
zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)		pohybové činnosti v MŠ, na zahradě MŠ, hřišti
ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)	pracovat se stavebnicemi, skládkami (stavět z kostek, navlékat korálky, skládat mozaiky, zavázat kličku)zvládat výtvarné činnosti, provádět jednoduché úkony s výtvarnými pomůckami	konstruktivní a grafické činnosti manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním práce v centrech aktivit spontánní hra

Čas pro lidi	vzdělávání	
zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)	pečovat o osobní hygienu, samostatně zvládat pravidelné běžné denní úkony (např. používat toaletní papír a splachovací zařízení, mýt si a	jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.
zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)	utírat ruce, umět používat kapesník), samostatně se oblékat, svlékat, obouvat, zapnout knoflíky, zipy, zavázat tkaničky, samostatně jíst, používat příbor, nalít si nápoj, popř. polévku, používat ubrousek, postarat se o své osobní věci, o hračky a pomůcky	kresba postavy, detaily těla i obličeje
porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)	rozvoj komunikativních dovedností, společenských návyků při rozhovoru, umět naslouchat	komunitní kruh, hodnotící kruh
vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)		práce v centrech aktivit spontánní hra dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zloba, údiv, vážnost apod.)
poznat napsané své jméno	poznat svoje napsané jméno, mít zájem o psanou podobu slova	hry s písmeny, práce s knihami práce v centrech aktivit
poznat napsané své jméno	vytvořit si a používat vizitku	hry s písmeny, práce s knihami práce v centrech aktivit
naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit	naučit se krátká říkadla, písně, popěvky, doprovodit je	artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti

Čas pro lidi	vzdělávání	
ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem	pohybem, mít radost z pohybu	práce v centrech aktivit dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zloba, údiv, vážnost apod.)
nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným	posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)	činnosti zaměřené na seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.) a jejich smysluplnou praktickou aplikaci činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod. práce v centrech aktivit spontánní hra
chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (ted, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase	rozvoj pravolevé orientace, orientovat se v prostoru i na ploše	jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.
orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)		vycházky do okolí školy, pohyb v prostoru zahrady MŠ, v budově MŠ manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním práce v centrech aktivit spontánní hra kresba postavy, detaily těla i obličeje
chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle	osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)	činnosti zaměřené na seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.) a jejich smysluplnou praktickou aplikaci práce v centrech aktivit

Čas pro lidi	vzdělávání	
určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)		spontánní hra
dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla	přijmout a respektovat společně utvářená a pochopená pravidla	komunitní kruh, hodnotící kruh
respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti		práce v centrech aktivit
uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)		činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností; záměrné pozorování, čím se lidé mezi sebou liší (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, věkem, zeměpisným místem narození, jazykem) a v čem jsou si podobní
ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování		pohybové činnosti v MŠ, na zahradě MŠ, hřišti
začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti		
adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a	přijímat pobyt v mateřské škole jako běžnou součást života (vědět, že rodiče chodí do zaměstnání, dítě do MŠ)	práce v centrech aktivit

Čas pro lidi	vzdělávání	
spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody		
odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory		činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností; záměrné pozorování, čím se lidé mezi sebou liší (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, věkem, zeměpisným místem narození, jazykem) a v čem jsou si podobní
orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)		
uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)		
uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je		
ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování		
začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti		
dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla	uvědomovat si, že fungování skupiny je postaveno na pravidlech soužití, podílet se na nich a respektovat je	komunitní kruh, hodnotící kruh
respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněná a zdůvodněná povinnosti		práce v centrech aktivit
začlenit se do třídy a zařadit se mezi své		činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije –

Čas pro lidi	vzdělávání	
vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti		rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat), mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi)
navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti	respektovat a přijímat přirozenou autoritu dospělých	práce v centrech aktivit
uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)		činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností; záměrné pozorování, čím se lidé mezi sebou liší (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, věkem, zeměpisným místem narození, jazykem) a v čem jsou si podobní
přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství		pohybové činnosti v MŠ, na zahradě MŠ, hřišti
prožívat a dětským způsobem projevoval, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)	mít schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat, navazovat dětská přátelství, vztahy s dospělými	činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije – rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat), mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi)
uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo až když druhý domluví, požádat o pomoc,		komunitní kruh, hodnotící kruh
		práce v centrech aktivit
		spontánní hra

Čas pro lidi	vzdělávání	
vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)		
ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování		činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností; záměrné pozorování, čím se lidé mezi sebou liší (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, věkem, zeměpisným místem narození, jazykem) a v čem jsou si podobní
začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti		činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije – rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat), mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi)
prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)	přistupovat k ostatním bez předpokladů, bez projevů rasismu	komunitní kruh, hodnotící kruh práce v centrech aktivit spontánní hra dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zloba, údiv, vážnost apod.) činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije – rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat), mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi)
	pojmenuje části těla	jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod. práce v centrech aktivit kresba postavy, detaily těla i obličeje pohybové činnosti v MŠ, na zahradě MŠ, hřišti
vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním,	chová se k ostatním s úctou, vnímá jejich potřeby, jedná nesobecky	činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije – rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat), mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi)

Čas pro lidi	vzdělávání	
nabídnout mu pomoc apod.)		činnosti zaměřené na adaptaci dítěte na nové prostředí, nové lidi

6.4.2 Čas pro práci a odpočinek

Název integrovaného bloku	Čas pro práci a odpočinek
Oblast	Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět
Charakteristika integrovaného bloku	Hlavním záměrem ITB je osvojit si dovednosti potřebné k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí. Pochopit, že působením člověka mohou prostředí chránit, ale i ničit, vytvářet nové hodnoty, poznávat a vážit si krás přírody. Vážít si práce své i ostatních, umět ji ocenit. Nebát se chybovat, ale nést zodpovědnost za svoje konání.
Obsahové, časové a organizační vymezení integrovaného bloku (specifické informace o integrovaném bloku důležité pro jeho realizaci)	Tento ITB je více zaměřen na kontrast praktických a teoretických činností, na získání praktických dovedností, motorické činnosti. ITB nemá časové vymezení. Je vymezen tématy, která jsou otevírána v průběhu celého roku, někdy záměrně, jindy vzhledem k aktuálnímu zájmu dětí. Témata ITB se prolínají, mají různou dobu trvání podle zájmu dětí. Předpokládaná doba většiny témat je jeden týden, ale toto je pouze orientační odhad, záleží vždy na konkrétní situaci a zájmu dětí. Vzdělávací nabídka i výstupy ITB jsou zde pouze nastíněny, blíže jsou rozpracovány v konkrétních tématech. Děti pracují v centrech aktivit s rozmanitou nabídkou činností, logopedická prevence je zařazována průběžně, podle potřeby.
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni integrovaného bloku jimiž jsou cíleně utvářeny a rozvíjeny klíčové kompetence dětí	<p>kompetence k učení:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení • učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům <p>kompetence k řešení problémů:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti • rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit

Název integrovaného bloku	Čas pro práci a odpočinek
	<p>komunikativní kompetence:</p> <ul style="list-style-type: none"> • průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím • dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.) <p>sociální a personální kompetence:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokáže se ve skupině prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy <p>činnostní a občanské kompetence:</p> <ul style="list-style-type: none"> • učí se svoje činnosti a hry plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat • má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých
Způsob hodnocení dětí	<ul style="list-style-type: none"> • portfolia a práce dítěte • diagnostiky a individuální plány dítěte • konkrétní zpětná vazba dítěti • rozhovory a tvorba společných strategií s rodiči, případně spolupráce s odborníky ŠPP, ŠPZ • komunitní, hodnotící kruh
Poznámky k integrovanému bloku v rámci vzdělávacího obsahu	<p><u>Šel zahradník do zahrady (podle ročních období) – souběžně v ITB. Čas na přírodu</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • poznáváme krásy přírody, přírodních zákonitostí • učíme se svým přístupem přírodu chránit, nepoškozovat • při ochutnávkách ovoce a zeleniny rozvíjíme všechny smysly • děti si osvojují si základní dovednosti v péči o prostředí ve kterém žijeme <p><u>Až já budu velká...(povolání, lidské činnosti)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • získáme povědomí o hodnotě lidské práce • děti zjišťují, čím se zabývají jejich rodiče – budou rozvíjet komunikativní dovednosti • zjistíme, jak rozmanité jsou lidské činnosti důležitost každé práce <p><u>Tů, tů, tů, auto už je tu ...</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • zopakujeme si základy bezpečnosti silničního provozu a chování v dopravních prostředcích • děti poznávají různé dopravní prostředky

Název integrovaného bloku	Čas pro práci a odpočinek
	<ul style="list-style-type: none"> • učíme se poznávat dopravní značky a řídit se jimi <p><u>Ukaž co umíš 1</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • doplňujeme portfolia • předškoláci se chystají k zápisu do základní školy • děti zjistí jak pokročily – co všechno se naučily • učíme se ohodnotit práci ostatních a sebehodnocení

Čas pro práci a odpočinek	vzdělávání	
Výchovné a vzdělávací strategie	<ul style="list-style-type: none"> • kompetence k učení • kompetence k řešení problémů • komunikativní kompetence • sociální a personální kompetence • činnostní a občanské kompetence 	
Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy IB	Vzdělávací nabídka
respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.	osvojení si věku přiměřených praktických dovedností	práce v centrech aktivit
vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení		hudební činnosti s využitím rytmických hud. nástrojů
zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami		smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí
zorganizovat hru		praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává
zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které		hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující

Čas pro práci a odpočinek	vzdělávání	vzdělávání
se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.)		dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.) praktické činnosti na školní zahradě - péče o prostředí zahrady pohybové činnosti v budově, na školní zahradě, v přírodě, hřišti sebeobslužné činnosti spontánní hra
vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu	přizpůsobit či provést jednoduchý pohyb podle vzoru či pokynů	práce v centrech aktivit pohybové činnosti v budově, na školní zahradě, v přírodě, hřišti
zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami	užívat různé pomůcky, nářadí, používá je bezpečným způsobem	práce v centrech aktivit spontánní hra
zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami	postarat se o své osobní věci, o hračky a pomůcky, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce	práce v centrech aktivit sebeobslužné činnosti spontánní hra
pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno	znát většinu slov a výrazů	práce v centrech aktivit
postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí	běžně používaných v prostředí	komunitní a hodnotící kruh
poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno	dítěte (např. sdělit svoje jméno a příjmení, adresu, jména rodičů, sourozenců,	
vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách	kamarádů, učitelek, rozumět většině pojmenování, které se	

Čas pro práci a odpočinek	vzdělávání	
	týkají dítěti známých předmětů, popř. znát i některé, které se týkají vzdálenějšího světa)	
domluvit se slovy i gesty, improvizovat	mít přiměřeně bohatou slovní zásobu, dokázat osvojená slova aktivně uplatnit v řeči,	práce v centrech aktivit
pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno	používat větší množství slovních obrátů, správně	komunitní a hodnotící kruh
postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí	určovat a pojmenovávat věci a jevy ve svém okolí, v případě	
poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno	chybějící slovní zásoby využít gesta, improvizovat	
vyjadřovat samostatně a smysluplně		
myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách		
zorganizovat hru		
poznat některá písmena a číslice, popř. slova	osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)	práce v centrech aktivit
		komunitní a hodnotící kruh
		společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
	samostatně komunikuje a organizuje činnosti	aktivty podporující sblížení dětí
		praktické činnosti na školní zahradě - péče o prostředí zahrady
		pohybové činnosti v budově, na školní zahradě, v přírodě, hřišti
		komunitní a hodnotící kruh
		spontánní hra
	dokáže spolupracovat na úkolech, v činnostech, předá vlastní zkušenost a přejímá	smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí

Čas pro práci a odpočinek	vzdělávání	
	zkušenosti ostatních	kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.) hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého praktické činnosti na školní zahradě - péče o prostředí zahrady
spolupracovat s ostatními vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení	přijímat drobný neúspěch (vnímat ho jako přirozenou skutečnost, že se mu někdy něco nedaří), umět přijmout sdělení o případných dílčích nedostacích, být schopné se z něho poučit	práce v centrech aktivit hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého komunitní a hodnotící kruh
respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.	komunikuje kultivovaným způsobem verbálně i neverbálně	aktivity podporující sblížení dětí aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.) hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého komunitní a hodnotící kruh spontánní hra
pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat	posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské skupině)	různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.) hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého

Čas pro práci a odpočinek	vzdělávání	
		komunitní a hodnotící kruh
chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé	schopnost žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané	společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)		aktivita podporující sblížení dětí
		aktivita podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.)
		hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé	má základní kulturně společenské postoje, návyky a dovednosti, schopnost projevit se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny	aktivita podporující sblížení dětí
chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí		aktivita podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.)
		hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
		komunitní a hodnotící kruh
osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi	má vytvořené povědomí elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách	práce v centrech aktivit
		vycházky do okolí - pozorování prací na zahrádkách
		exkurze, besedy
		přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety
		komunitní a hodnotící kruh
pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit příroduv okolí, živé tvory apod.)	pečuje o prostředí školní zahrady, třídy MŠ	smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí
všímat si změn a dění v nejbližším okolí		různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se

Čas pro práci a odpočinek	vzdělávání	
		na jejich průběhu i výsledcích
		sebeobslužné činnosti
orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)	pohybuje se bezpečně na chodníku, silnici, vycházkách; reaguje na světelné signály semaforu	hry a aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní, praktický nácvik bezpečného chování v některých dalších situacích, které mohou nastat
rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci		

6.4.3 Čas pro slavnosti

Název integrovaného bloku	Čas pro slavnosti
Oblast	Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět
Charakteristika integrovaného bloku	Hlavním záměrem ITB je seznámit děti se světem kultury, umění, tradic, společenského chování a vystupování. Rozvíjet schopnost vytvářet a upevňovat citové vztahy k rodině i ke svému okolí.
Obsahové, časové a organizační vymezení integrovaného bloku (specifické informace o integrovaném bloku důležité pro jeho realizaci)	Tento ITB je více zaměřen na mezilidské vztahy, emoce, společenské chování, kulturu a umění v aktivní formě. ITB nemá časové vymezení. Je vymezen tématy, která jsou otevírána v průběhu celého roku, někdy záměrně, jindy vzhledem k aktuálnímu zájmu dětí. Témata ITB se prolínají, mají různou dobu trvání podle zájmu dětí. Předpokládaná doba většiny témat je jeden týden, ale toto je pouze orientační odhad, záleží vždy na konkrétní situaci a zájmu dětí. Vzdělávací nabídka i výstupy ITB jsou zde pouze nastíněny, blíže jsou rozpracovány v konkrétních tématech. Děti pracují v centrech aktivit s rozmanitou nabídkou činností, logopedická prevence je zařazována průběžně, podle potřeby.
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni integrovaného bloku jimiž jsou cíleně utvářeny a rozvíjeny klíčové kompetence dětí	kompetence k učení: <ul style="list-style-type: none"> • učí se s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění kompetence k řešení problémů: <ul style="list-style-type: none"> • nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

Název integrovaného bloku	Čas pro slavnosti
	<p>komunikativní kompetence:</p> <ul style="list-style-type: none"> dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.) <p>sociální a personální kompetence:</p> <ul style="list-style-type: none"> napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí <p>činnostní a občanské kompetence:</p> <ul style="list-style-type: none"> má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat si uvědomuje svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu
Způsob hodnocení dětí	<ul style="list-style-type: none"> portfolia a práce dítěte diagnostiky a individuální plány dítěte konkrétní zpětná vazba dítěti rozhovory a tvorba společných strategií s rodiči, případně spolupráce s odborníky ŠPP, ŠPZ komunitní, hodnotící kruh
Poznámky k integrovanému bloku v rámci vzdělávacího obsahu	<p><u>Masopustní rej</u></p> <ul style="list-style-type: none"> vyrábíme karnevalové masky, výzdobu školky pořádáme karneval, pozveme i přípravné třídy, rodiče učíme se ohodnotit snahu druhých snažíme se překonat ostych před ostatními při samostatném představení svojí masky poznáváme lidové tradice <p><u>Čerte, čerte, čertíku</u></p> <ul style="list-style-type: none"> děti rozvíjí a oceňují estetické a tvůrčí činnosti slovesné a literární seznamujeme se s knihami, učíme se knihy používat, listovat knihou, chovat se ke knihám ohleduplně zvyšujeme zájem o psané slovo rozvíjíme fantazii dětí, ale nepodporujeme strach z neznámého – čerti, strašidla <p><u>Vánoční těšení</u></p> <ul style="list-style-type: none"> učíme se, že hodnoty citové jsou nadřazeny hodnotám materiálním

Název integrovaného bloku	Čas pro slavnosti
	<ul style="list-style-type: none"> • vytváříme drobné dárky pro své blízké • uspořádáme besídku a vánoční dílnu pro rodiče • učí se chovat citlivě a ohleduplně ke slabšímu, k rodině, kamarádům • přivítáme ve školce Mikuláše a čerty <p><u>Malované vajíčko</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • poznáváme lidové zvyky a tradice • vyzdobíme si školu a vyrobíme si velikonoční přání a dekorace • naučíme se velikonoční koledy • respektujeme biorytmus přírody, sledujeme zrození jara a nového života v přírodě <p><u>Maminka má svátek</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • rozvíjíme estetické cítění dětí • připravíme dárečky pro maminky • podporujeme lásku k rodině, mamince, respektujeme soukromí rodiny • poznáváme různé role člověka v rodině i spo

Čas pro slavnosti	vzdělávání	
Výchovné a vzdělávací strategie	<ul style="list-style-type: none"> • kompetence k učení • kompetence k řešení problémů • komunikativní kompetence • sociální a personální kompetence • činnostní a občanské kompetence 	
Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy IB	Vzdělávací nabídka
koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou	uvědomovat si vlastní tělo, rozvoj pohybových	spontánní hra
ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem	schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a	přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.)
ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou		tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně

Čas pro slavnosti	vzdělávání	
motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)	rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí	<p>pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a tříbení vkusu</p> <p>pohybové činnosti</p> <p>hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)</p> <p>pohybové činnosti v budově, na školní zahradě, v přírodě, hřišti</p>
ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem	nacvičit krátký taneček, improvizovat pohyb na hudbu	<p>spontánní hra</p> <p>práce v centrech aktivit</p> <p>přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.)</p> <p>tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a tříbení vkusu</p> <p>pohybové činnosti v budově, na školní zahradě, v přírodě, hřišti</p>
naučit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)	rozvinutí řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování) - vystoupení pro rodiče	komunitní a hodnotící kruh
vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)	vyslovovat všechny hlásky správně a mluvit zřetelně, gramaticky správně, v přiměřeném tempu, ovládat sílu a intonaci hlasu	<p>spontánní hra</p> <p>práce v centrech aktivit</p>
naučit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)	vyslovovat všechny hlásky správně a mluvit zřetelně, gramaticky správně, v přiměřeném tempu, ovládat sílu a intonaci hlasu	<p>komunitní a hodnotící kruh</p> <p>spontánní hra</p> <p>vystoupení pro rodiče</p>
chápat slovní vtip a humor	chápat jednoduché hádanky a	komunitní a hodnotící kruh

Čas pro slavnosti	vzdělávání	
	vtipy, poznat a najít k sobě slova, která se rýmují, doplnit chybějící slovo rýmu	spontánní hra práce v centrech aktivit
projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon	osvojit si některé poznatky a dovednosti, které předcházejí čtení i psaní, zájem o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)	spontánní hra práce v centrech aktivit tvořivé díly
přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit	rozvíjet , zpřesňovat a kultivovat smyslové vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie	komunitní a hodnotící kruh práce v centrech aktivit
vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)	tvořivě řešit problémy, rozvinuté tvořivé myšlení, sebevyjadřovat se	spontánní hra práce v centrech aktivit tvořivé díly přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.) pohybové činnosti v budově, na školní zahradě, v přírodě, hřišti

Čas pro slavnosti	vzdělávání	
přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky	mít schopnost sebeovládání	komunitní a hodnotící kruh
uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí		spontánní hra práce v centrech aktivit pohybové činnosti v budově, na školní zahradě, v přírodě, hřišti
uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí	mít schopnost citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat	komunitní a hodnotící kruh spontánní hra práce v centrech aktivit
mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte	rozvíjet poznatky, schopnosti a dovednosti umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit	spontánní hra
uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí		práce v centrech aktivit tvořivé díly tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu
naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit	kultivovaně mravně i esteticky vnímat, cítit, prožívat	komunitní a hodnotící kruh
naučit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)		exkurse
těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s		návštěvy muzeí, divadel, koncertů

Čas pro slavnosti	vzdělávání	
uměním		
vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)		tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a tříbení vkusu
chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené	vytvářet prosociální postoje (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)	komunitní a hodnotící kruh
pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat		spontánní hra
uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je		práce v centrech aktivit přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.)
chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené	rozvíjet interaktivní a komunikativní dovednosti verbálních i neverbálních	spontánní hra
pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat		práce v centrech aktivit exkurse návštěvy muzeí, divadel, koncertů přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.) tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a tříbení vkusu

Čas pro slavnosti	vzdělávání	
mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte	zobrazovat objekty reálné i fantazijní různými výtvarnými výrazovými prostředky (např. kresbou, malbou, plošným a prostorovým vytvářením s	spontánní hra
naučit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)	využíváním různých materiálů – viz výše) vyjadřovat se zpěvem, hrou na jednoduché rytmické či hudební nástroje, hudebně pohybovou činností (viz výše)	práce v centrech aktivit vystoupení pro rodiče tvořivé díly přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.) tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a tříbení vkusu pohybové činnosti hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity) pohybové činnosti v budově, na školní zahradě, v přírodě, hřišti
chápat slovní vtip a humor vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)	udržet pozornost, vědomě vyslechnout, sledovat příběh	komunitní a hodnotící kruh návštěvy muzeí, divadel, koncertů receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének) setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních

Čas pro slavnosti	vzdělávání	
		a filmových představení, využívání příležitostí seznamujících dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)
		četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením

6.4.4 Čas pro pohyb a zdraví

Název integrovaného bloku	Čas pro pohyb a zdraví
Oblast	Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět
Charakteristika integrovaného bloku	Hlavním záměrem ITB je rozvíjet pohybové dovednosti v oblasti hrubé i jemné motoriky, osvojovat si poznatky o tělovýchově, sportu a zdraví, dbát na bezpečnost a zdraví svoji i ostatních. Zabývá se preventivním programem sociálně patologických jevů.
Obsahové, časové a organizační vymezení integrovaného bloku (specifické informace o integrovaném bloku důležité pro jeho realizaci)	Tento ITB je více zaměřen na zvládnání překážek, odhadnou rizika a síly, na umění pomoc dát i přijmout, na pohybové aktivity . ITB nemá časové vymezení. Je vymezen tématy, která jsou otevírána v průběhu celého roku, někdy záměrně, jindy vzhledem k aktuálnímu zájmu dětí. Témata ITB se prolínají, mají různou dobu trvání podle zájmu dětí. Předpokládaná doba většiny témat je jeden týden, ale toto je pouze orientační odhad, záleží vždy na konkrétní situaci a zájmu dětí. Vzdělávací nabídka i výstupy ItB jsou zde pouze nastíněny, blíže jsou rozpracovány v konkrétních tématech. Děti pracují v centrech aktivit s rozmanitou nabídkou činností, logopedická prevence je zařazována průběžně, podle potřeby.
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni integrovaného bloku jimiž jsou cíleně utvářeny a rozvíjeny klíčové kompetence dětí	<p>kompetence k učení:</p> <ul style="list-style-type: none"> • odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých <p>kompetence k řešení problémů:</p> <ul style="list-style-type: none"> • užívá při řešení myšlenkových i praktických problémů logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích • chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit

Název integrovaného bloku	Čas pro pohyb a zdraví
	<p>komunikativní kompetence:</p> <ul style="list-style-type: none"> komunikuje v běžných situacích bez zábrán a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou <p>sociální a personální kompetence:</p> <ul style="list-style-type: none"> chová se při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování <p>činnostní a občanské kompetence:</p> <ul style="list-style-type: none"> odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)
Způsob hodnocení dětí	<ul style="list-style-type: none"> portfolia a práce dítěte diagnostiky a individuální plány dítěte konkrétní zpětná vazba dítěti rozhovory a tvorba společných strategií s rodiči, případně spolupráce s odborníky ŠPP, ŠPZ komunitní, hodnotící kruh
Poznámky k integrovanému bloku v rámci vzdělávacího obsahu	<p><u>Moje tělo</u></p> <ul style="list-style-type: none"> zjišťujeme jak funguje lidské tělo – jeho části, orgány ... připomínáme si co pomáhá ke zvýšení odolnosti proti nemocem děti se učí pojmenovat části těla, orgány... <p><u>Cesty ke zdraví – preventivní program</u></p> <ul style="list-style-type: none"> věnujeme se osvětě – učíme se o škodlivosti a závislosti na různých drogách (kouření, alkohol, drogy....) věnujeme se prevenci šikany <p><u>Malí sportovci</u></p>

Název integrovaného bloku	Čas pro pohyb a zdraví
	<ul style="list-style-type: none"> rozlišujeme různé druhy sportů a pohybových činností děti si rozšiřují slovní zásobu o názvy výstroje, sportovního náčiní, nářadí, poznávají jejich využití osvojujeme si zdravé životní návyky rozdělujeme své tělesné schopnosti a dovednosti, získáváme povědomí o významu tělesných cvičení, sportech dbáme na bezpečnost zdraví své i ostatních budeme intenzivně relaxovat a posilovat tělo

Čas pro pohyb a zdraví	vzdělávání	
Výchovné a vzdělávací strategie	<ul style="list-style-type: none"> kompetence k učení kompetence k řešení problémů komunikativní kompetence sociální a personální kompetence činnostní a občanské kompetence 	
Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy IB	Vzdělávací nabídka
pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem	má poznatky o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě	komunitní a hodnotící kruh
zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)		práce v centrech aktivit
		pohybové činnosti v budově, na školní zahradě, v přírodě, hřišti
		spontánní hra
		lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezonní činnosti, míčové hry apod.)
		smyslové a psychomotorické hry

Čas pro pohyb a zdraví	vzdělávání	
		příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozcích při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemoci, nezdravých návyků a závislostí
mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)	vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu	komunitní a hodnotící kruh
mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy		práce v centrech aktivit
mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí		exkurze
rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých		tematické vycházky
		příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
	činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí	
popsat situaci (skutečnou, podle obrázku) správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči	rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního	komunitní a hodnotící kruh
		práce v centrech aktivit
		spontánní hra
		poslech poučných příběhů s různým možným koncem - Co by bylo kdyby.. situační učení, dramatizace, nápodoba

Čas pro pohyb a zdraví	vzdělávání	
	projevu, vyjadřování)	
sledovat a vyprávět příběh, pohádku	udrží záměrně pozornost při	komunitní a hodnotící kruh
záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost	naslouchání, pochopí smysl vyprávěného příběhu, hledá tvořivě jiná možná ukončení příběhu	práce v centrech aktivit poslech poučných příběhů s různým možným koncem - Co by bylo kdyby..
rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci	osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozená důležité piktogramy, dopravní značky, řídí se jimi v zájme bezpečnosti a ochrany zdraví	komunitní a hodnotící kruh práce v centrech aktivit exkurze tematické vycházky smyslové a psychomotorické hry příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozících při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemoci, nezdravých návyků a závislostí besedy, exkurze situační učení, hry s nápodobou
pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem	pojmenovat viditelné části těla včetně některých dílčích částí (např. rameno, koleno, loket, zápěstí) a některé vnitřní orgány (např. srdce, plíce, mozek, žaludek), mít poznatky o narození, růstu těla a jeho základních proměnách	komunitní a hodnotící kruh práce v centrech aktivit smyslové a psychomotorické hry besedy, exkurze
mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy	znát základní zásady zdravého životního stylu (např. o pozitivních účincích pohybu a sportu, hygieny, zdravé výživy,	komunitní a hodnotící kruh
mít povědomí o významu životního prostředí		práce v centrech aktivit

Čas pro pohyb a zdraví	vzdělávání	
(přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí	činnosti a odpočinku, pobytu v přírodě, otužování) a o faktorech poškozujících zdraví včetně návykových látek	
rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých		pohybové činnosti v budově, na školní zahradě, v přírodě, hřišti
uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)		<p>smyslové a psychomotorické hry</p> <p>příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků</p> <p>příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozcích při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemoci, nezdravých návyků a závislosti</p> <p>poslech poučných příběhů s různým možným koncem - Co by bylo kdyby..</p> <p>situační učení, dramatizace, nápodoba</p> <p>minimální preventivní program</p> <p>besedy, exkurze</p> <p>situační učení, hry s nápodobou</p>
bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.	projevovat bezpečný odstup vůči cizím osobám, bránit se projevům násilí	komunitní a hodnotící kruh
chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)		práce v centrech aktivit
mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem		minimální preventivní program

Čas pro pohyb a zdraví	vzdělávání	
apod.)		
odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná		situační učení, hry s nápodobou
porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých		
uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)		
uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)		
vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.		
bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.	chovat se přiměřeně a bezpečně ve známém prostředí (např. ve školním prostředí, na hřišti, na veřejnosti, v přírodě)	komunitní a hodnotící kruh
chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)		práce v centrech aktivit

Čas pro pohyb a zdraví	vzdělávání	
mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)		pohybové činnosti v budově, na školní zahradě, v přírodě, hřišti
mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí		minimální preventivní program
uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)		situační učení, hry s nápodobou
uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)		
všímat si změn a dění v nejbližším okolí		
řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“	znát a dodržovat základní pravidla chování na chodníku	komunitní a hodnotící kruh
uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat	a na ulici (dávat pozor při přecházení, rozumět světelné	práce v centrech aktivit minimální preventivní program

Čas pro pohyb a zdraví	vzdělávání	
neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)	signalizaci)	situační učení, hry s nápodobou
bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.	uvědomovat si, co je nebezpečné, vědět, jak se	komunitní a hodnotící kruh
chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)	vyhnout nebezpečí (být opatrné, obezřetné, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc, koho přivolat)	práce v centrech aktivit
mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)		pohybové činnosti v budově, na školní zahradě, v přírodě, hřišti
odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná		minimální preventivní program
uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)		besedy, exkurze
uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež,		

Čas pro pohyb a zdraví	vzdělávání	
nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)		
vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.		
řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápad“	tvůrčím způsobem řeší situace, problémy, hledá nová řešení	komunitní a hodnotící kruh práce v centrech aktivit pohybové činnosti v budově, na školní zahradě, v přírodě, hřišti minimální preventivní program
rozhodovat o svých činnostech uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)	přiměřená samostatnost v rozhodování, činnostech	komunitní a hodnotící kruh práce v centrech aktivit pohybové činnosti v budově, na školní zahradě, v přírodě, hřišti spontánní hra lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezonní činnosti, míčové hry apod.) smyslové a psychomotorické hry příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozcích při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemoci, nezdravých návyků a závislostí
bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.	rozumí běžným projevům emocí, dovede se podle nich	práce v centrech aktivit

Čas pro pohyb a zdraví	vzdělávání	
chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)	zachovat, zachovat si odstup nebo projevit účast, nabídnout pomoc	minimální preventivní program
porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých		besedy, exkurze
porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad		situační učení, hry s nápodobou

6.4.5 Čas pro objevy

Název integrovaného bloku	Čas pro objevy
Oblast	Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět
Charakteristika integrovaného bloku	Hlavním záměrem ITB je podpořit zvědavost a zájem o získávání nových poznatků a chuť se učit. Vnímat rozmanitost života na Zemi i ve Vesmíru.
Obsahové, časové a organizační vymezení integrovaného bloku (specifické informace o integrovaném bloku důležité pro jeho realizaci)	Tento ITB se více věnuje pokusům a objevům, objevování nových informací o světě kolem nás. ITB nemá časové vymezení. Je vymezen tématy, která jsou otevírána v průběhu celého roku, někdy záměrně, jindy vzhledem k aktuálnímu zájmu dětí. Témata ITB se prolínají, mají různou dobu trvání podle zájmu dětí. Předpokládaná doba většiny témat je jeden týden, ale toto je pouze orientační odhad, záleží vždy na konkrétní situaci a zájmu dětí. Vzdělávací nabídka i výstupy ITB jsou zde pouze nastíněny, blíže jsou rozpracovány v konkrétních tématech. Děti pracují v centrech aktivit s rozmanitou nabídkou činností, logopedická prevence je zařazována průběžně, podle potřeby.
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni integrovaného bloku jimiž jsou cíleně utvářeny a rozvíjeny klíčové kompetence dětí	<p>kompetence k učení:</p> <ul style="list-style-type: none"> • má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije <p>kompetence k řešení problémů:</p> <ul style="list-style-type: none"> • řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší,

Název integrovaného bloku	Čas pro objevy
	<p>experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost</p> <p>komunikativní kompetence:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.) • ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku <p>sociální a personální kompetence:</p> <ul style="list-style-type: none"> • je schopno chápat, že lidé se různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečným <p>činnostní a občanské kompetence:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky • zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění
Způsob hodnocení dětí	<ul style="list-style-type: none"> • portfolia a práce dítěte • diagnostiky a individuální plány dítěte • konkrétní zpětná vazba dítěti • rozhovory a tvorba společných strategií s rodiči, případně spolupráce s odborníky ŠPP, ŠPZ • komunitní, hodnotící kruh
Poznámky k integrovanému bloku v rámci vzdělávacího obsahu	<p><u>Chytré knihy</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • dítě rozvíjí a oceňuje estetické a tvůrčí činnosti slovesné a literární • seznamujeme se s knihami, učíme se knihy používat, listovat knihou, chovat se ke knihám ohleduplně • zvyšujeme zájem o psané slovo <p><u>Ukaž co už umíš 2.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • doplňujeme portfolia • předškoláci se chystají k zápisu do základní školy • děti zjistí jak pokročily – co všechno se naučily • učíme se ohodnotit práci ostatních a sebehodnocení <p><u>Živá a neživá příroda</u></p>

Název integrovaného bloku	Čas pro objevy
	<ul style="list-style-type: none"> • formou pokusů poznáváme přírodní zákonitosti • poznáváme různé materiály, rozlišujeme je • učíme se rozlišit přírodu na živou a neživou - chráníme životní prostředí <p><u>Tajemství Vesmíru + Jak plyne čas</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • vytváříme si základy pro práci s informacemi – knihy, encyklopedie, obrazový materiál • získáváme povědomí o existenci Vesmíru • poznáváme denní doby, střídání dne a noci, ročních období.... • zjišťujeme jak člověk roste, stárne • poznáváme vliv času na živou i neživou přírodu – stárnutí, únava materiálu, hniloba ... <p>Jaké bude počasí ?</p> <ul style="list-style-type: none"> • vnímáme čas a časovou posloupnost, co kdy děláme • poznáváme zákonitosti střídání dne a noci, ročních období • zjišťujeme jak počasí ovlivňuje přírodu i člověka • experimentujeme s barvami <p>Barevný svět</p> <ul style="list-style-type: none"> • děti poznávají barvy kolem nás • formou pokusů, experimentů míchají různé barvy • v přírodě hledají barvy a jejich odstíny, materiály, tvary • využívají rozličné výtvarné techniky

Čas pro objevy	vzdělávání	
Výchovné a vzdělávací strategie	<ul style="list-style-type: none"> • kompetence k učení • kompetence k řešení problémů • komunikativní kompetence • sociální a personální kompetence • činnostní a občanské kompetence 	
Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy IB	Vzdělávací nabídka

Čas pro objevy	vzdělávání	
vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všítat si (nového, změněného, chybějícího)	využívat všech smyslů k poznávání a učení	práce v centrech aktivit - větší zaměření na centrum knihy a písmena, na pokusy a objevy
vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)		<p>manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním</p> <p>společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)</p> <p>činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika)</p> <p>činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce); grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen</p> <p>přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování</p> <p>záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí</p> <p>činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností; záměrné pozorování, čím se lidé mezi sebou liší (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, věkem, zeměpisným místem narození, jazykem) a v čem jsou si podobní</p> <p>komunitní a hodnotící kruh</p> <p>aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamujících dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)</p>

Čas pro objevy	vzdělávání	
zachovávat správné držení těla	zachovávat správné držení těla, zvyšovat si fyzickou i psychickou zdatnost	spontánní hra pohybové činnosti v MŠ, na zahradě MŠ, hřišti, v přírodě
formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat	učit se zájmem, vyhledávat nové informace, mít radost z učení	práce v centrech aktivit - větší zaměření na centrum knihy a písmena, na pokusy a objevy
prožívat radost ze zvládnutého a poznaného		společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně		činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika)
vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci, využívat zkušeností k učení		činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce); grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen
vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)		přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamujících dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.) praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami)

Čas pro objevy	vzdělávání	
formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat	nebát se zeptat na to, co nevím, oč mám zájem	společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)		činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika)
vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci, využívat zkušeností k učení		komunitní a hodnotící kruh
utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)	záměrně řídit svoje chování podle svých schopností, dovedností	práce v centrech aktivit - větší zaměření na centrum knihy a písmena, na pokusy a objevy
uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky)		pohybové činnosti v MŠ, na zahradě MŠ, hřišti, v přírodě
		manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním
		experimenty
dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair	respektovat odlišné názory, postoje, odlišnosti lidí v barvě pleti, jazyka...nepoužívat projevy rasismu	spontánní hra
uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou		společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
		činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností; záměrné pozorování, čím se lidé mezi sebou liší (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, věkem, zeměpisným místem narození, jazykem) a v čem jsou si podobní
		komunitní a hodnotící kruh
dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair	chovat se podle pravidel společenského chování,	spontánní hra

Čas pro objevy	vzdělávání	
rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškodit, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně	odlišovat normy používané v rodině, MŠ, na veřejnosti	společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)		činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností; záměrné pozorování, čím se lidé mezi sebou liší (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, věkem, zeměpisným místem narození, jazykem) a v čem jsou si podobní komunitní a hodnotící kruh
dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair	respektovat a dodržovat pravidla	spontánní hra
rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškodit, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně		práce v centrech aktivit - větší zaměření na centrum knihy a písmena, na pokusy a objevy
		pohybové činnosti v MŠ, na zahradě MŠ, hřišti, v přírodě
		manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním
		společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
		aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamujících dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)
experimenty		
praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává		

Čas pro objevy	vzdělávání	
		zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami)
<p>chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)</p>	<p>se zájmem bezpečně experimentovat</p>	<p>spontánní hra</p>
<p>mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte</p>		<p>práce v centrech aktivit - větší zaměření na centrum knihy a písmena, na pokusy a objevy</p>
<p>nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným</p>		<p>pohybové činnosti v MŠ, na zahradě MŠ, hřišti, v přírodě</p>
<p>vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)</p>		<p>manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním</p>
<p>vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)</p>		<p>činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce); grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen</p>
<p>zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých</p>		<p>experimenty</p>

Čas pro objevy	vzdělávání	
jiných materiálů, z přírodnin aj.) záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost		praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami)
mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte	využívat dostupných možností ke sběru informací, učení	společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi		činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika)
vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)		činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazy); grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen
zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)		přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností; záměrné pozorování, čím se lidé mezi sebou liší (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, věkem, zeměpisným místem narození, jazykem) a v čem jsou si podobní

Čas pro objevy	vzdělávání	
		komunitní a hodnotící kruh
		aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamujících dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)
		experimenty
zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)	vyjadřovat se prostřednictvím výtvarného a grafického zpracování(zápisu piktogramů, číslic, písmen)	aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamujících dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)

6.4.6 Čas pro přírodu

Název integrovaného bloku	Čas pro přírodu
Oblast	Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět
Charakteristika integrovaného bloku	Hlavním záměrem ITB je probudit pocit sounáležitosti s živou i neživou přírodou rozvíjet schopnost vážit si života ve všech jeho formách. Pochopit, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale i naopak poškozovat a ničit. Rozvíjet pocit sounáležitosti s přírodou.
Obsahové, časové a organizační vymezení integrovaného bloku (specifické informace o	Tento blok se více zaměřuje na sounáležitost s přírodou, pobyt v přírodě. ITB nemá časové vymezení. Je vymezen tématy, která jsou otevírána v průběhu celého roku, někdy záměrně, jindy vzhledem k aktuálnímu

Název integrovaného bloku	Čas pro přírodu
integrovaném bloku důležité pro jeho realizaci)	zájmu dětí. Témata ITB se prolínají, mají různou dobu trvání podle zájmu dětí. Předpokládaná doba většiny témat je jeden týden, ale toto je pouze orientační odhad, záleží vždy na konkrétní situaci a zájmu dětí. Vzdělávací nabídka i výstupy ITB jsou zde pouze nastíněny, blíže jsou rozpracovány v konkrétních tématech. Děti pracují v centrech aktivit s rozmanitou nabídkou činností, logopedická prevence je zařazována průběžně, podle potřeby.
Výchovné a vzdělávací strategie: společné postupy uplatňované na úrovni integrovaného bloku jimiž jsou cíleně utvářeny a rozvíjeny klíčové kompetence dětí	kompetence k učení: <ul style="list-style-type: none"> klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
	kompetence k řešení problémů: <ul style="list-style-type: none"> všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
	komunikativní kompetence: <ul style="list-style-type: none"> ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
	sociální a personální kompetence: <ul style="list-style-type: none"> spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim
	činnostní a občanské kompetence: <ul style="list-style-type: none"> chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit
Způsob hodnocení dětí	<ul style="list-style-type: none"> portfolia a práce dítěte diagnostiky a individuální plány dítěte konkrétní zpětná vazba dítěti rozhovory a tvorba společných strategií s rodiči, případně spolupráce s odborníky ŠPP, ŠPZ komunitní, hodnotící kruh
Poznámky k integrovanému bloku v rámci vzdělávacího obsahu	<u>Rok zahrádce - jaro, léto, podzim, zima</u> <ul style="list-style-type: none"> učíme se lásce k přírodě živé i neživé, sounáležitosti s přírodou

Název integrovaného bloku	Čas pro přírodu
	<ul style="list-style-type: none"> • pozoruje změny na zahrádce v souvislosti se změnou počasí, střídání ročních období • poznáváme květiny a jejich barvy, tvary, velikost... • zjišťujeme co je potřeba pro růst rostlin • získáváme povědomí o práci na zahradě, o pozitivním i negativním vlivu lidské činnosti na okolí <p><u>Kouzelný les a louka - jaro, léto, podzim, zima</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • děti poznávají život na louce a v lese • učíme se jména zvířat, názvy stromů, rostlin • rozlišujeme nadřazené kategorie (např. listnaté x jehličnaté) • zjišťujeme důležitost lesů, stromů a rostlin, živočichů pro člověka a život na planetě • využíváme přírodniny k různým činnostem, výzdobě MŠ <p><u>Teče voda, teče, po kamení skáče</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • děti poznávají koloběh vody v přírodě • formou pokusů a objevu poznávají různá skupenství vody • učíme se vážit vody, šetřit vodou • poznáváme význam vody pro život nejen člověka, ale všeho živého • poznáváme život ve vodě i u vody <p><u>Kam co patří – pečujeme o svět kolem nás</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • pečujeme o životní prostředí kolem nás, prostředí mateřské školy, zahrady • třídíme odpad • využíváme pro svoje dílny a ateliér rozličné a mnohdy nepotřebné materiály • ekologie • poznáváme krásy přírody

Čas pro přírodu	vzdělávání	
Výchovné a vzdělávací strategie	<ul style="list-style-type: none"> • kompetence k učení • kompetence k řešení problémů • komunikační kompetence 	

Čas pro přírodu	vzdělávání	
	<ul style="list-style-type: none"> • sociální a personální kompetence • činnostní a občanské kompetence 	
Očekávané výstupy RVP	Očekávané výstupy IB	Vzdělávací nabídka
<p>být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem</p> <p>pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)</p>	<p>mít úctu k přírodě, pečovat o ni</p>	<p>pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.)</p> <p>ekologicky motivované herní aktivity (ekohry)</p> <p>smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí</p> <p>přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (živá i neživá příroda, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)</p> <p>přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety</p> <p>práce v centrech aktivit</p> <p>třídění odpadu</p> <p>péče o životní prostředí - školní zahrady, prostředí MŠ</p>
<p>mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí</p> <p>pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)</p>	<p>vědomě třídit odpady</p>	<p>ekologicky motivované herní aktivity (ekohry)</p> <p>třídění odpadu</p>
<p>být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem</p>	<p>poznat zvířata, rozdělit do skupin podle výskytu</p>	<p>pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.)</p>

Čas pro přírodu	vzdělávání	
vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího)		přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (živá i neživá příroda, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období) exkurze, návštěvy zahrad, zoo koutků, přírodovědných stanic
vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího)	poznat a pojmenovat nejznámější květiny, stromy, které můžeme vidět kolem nás	pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.) přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (živá i neživá příroda, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období) exkurze, návštěvy zahrad, zoo koutků, přírodovědných stanic
koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou	chovat se přiměřeně a bezpečně v přírodě, umí se pohybovat bezpečně v terénu	přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety
zachovávat správné držení těla		pobyt v přírodě, tematické vycházky
zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)		exkurze, návštěvy zahrad, zoo koutků, přírodovědných stanic
vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)	využívat všech smyslů k poznávání, zkoumání	pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.) aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci, přírodě, na hřišti, v parku práce v centrech aktivit pokusy a objevy práce s obrazovým materiálem pozorování a zaznamenávání počasí exkurze, návštěvy zahrad, zoo koutků, přírodovědných stanic
pomáhat pečovat o okolní životní prostředí	zacházet šetrně s pomůckami,	ekologicky motivované herní aktivity (ekohry)

Čas pro přírodu	vzdělávání	
(dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)	předměty a vědět, že i takto se dá chránit životní prostředí	
vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)		smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí
zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod.		
pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)	rozlišit tvary předmětů, základní geometrické tvary, základní barvy (červená, modrá, žlutá), barvy složené (oranžová, zelená, fialová), další barevné kvality (odstíny aj.) a vlastnosti objektů např. lesk, hladkost a jiné specifické znaky sladké, kyselé, hořké, vůni koření, různých pochutin)	práce v centrech aktivit
vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)		pobyt v přírodě, tematické vycházky
		pokusy a objevy
	rozlišit hmatem vlastnosti předmětu (např. strukturu povrchu), určit tvar, materiál, počet, velikost	práce s obrazovým materiálem
vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)		práce v centrech aktivit
		pobyt v přírodě, tematické vycházky
dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla	uposlechnout pokynu dospělého a řídit se jím	ekologicky motivované herní aktivity (ekohry)
navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho		smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí

Čas pro přírodu	vzdělávání	
		komunitní a hodnotící kruh práce v centrech aktivit pobyt v přírodě, tematické vycházky péče o životní prostředí - školní zahrady, prostředí MŠ exkurze, návštěvy zahrad, zoo koutků, přírodovědných stanic
vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zaspívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)	zapamatovat si krátké říkanky, rozpočítadla, jednoduché básničky, písničky a reprodukovat je, přijmout jednoduchou dramatickou úlohu, zapamatovat si pohádku, děj, příběh a převyprávět ho	tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a tříbení vkusu, četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením práce v centrech aktivit
vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zaspívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)	záměrně si zapamatovat a vybavit si prožitě příjemné i nepříjemné pocity (např. vyprávět zážitky z výletu), viděné (např. vyjmenovat květiny viděné na procházce), slyšené (např. zapamatovat si rytmus, melodii), výtvarně ztvárnit pocity	tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a tříbení vkusu, četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením spontánní hra komunitní a hodnotící kruh práce v centrech aktivit
vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)	zapamatovat si různé zvuky zvířat, běžně užívaných předmětů – sklo, papír, kov, dřevo, ale i událostí – kroky, dveře, tekoucí voda, vítr, déšť, bouřka apod., melodii (zvuky hudebních nástrojů), jednoduché taneční kroky,	sluchové hry

Čas pro přírodu	vzdělávání	
	pořadí cviků nebo úkonů (např. skákání Panáka), krátký rytmický celek	
vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim	uplatňovat postřeh a rychlost	sluchové hry
vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim	tvořivě využívat přírodní i ostatní materiály při pracovních a výtvarných činnostech, experimentovat s materiály, poznávat a využívat výrazové možnosti	tvůrčí činnosti výtvarné, rukodělné
vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim	využívat tvůrčí a výtvarné techniky k výzdobě prostředí	činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu tvůrčí činnosti výtvarné, rukodělné
porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje a že s těmito změnami je třeba v životě počítat), přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole	rozlišovat a používat základní prostorové pojmy, rozlišovat vzájemnou polohu dvou objektů, orientovat se v řadě, orientovat se v prostoru podle slovních pokynů	aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci, přírodě, na hřišti, v parku
sledovat očima zleva doprava		komunitní a hodnotící kruh práce v centrech aktivit třídění odpadu pokusy a objevy práce s obrazovým materiálem
porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí,	orientovat se v časových údajích v rámci dne, rozlišovat	komunitní a hodnotící kruh

Čas pro přírodu	vzdělávání	
pohybuje a proměňuje a že s těmito změnami je třeba v životě počítat), přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole	základní časové údaje plynutí času, roční období	
sledovat očima zleva doprava		práce v centrech aktivit práce s obrazovým materiálem pozorování a zaznamenávání počasí
poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma	hovořit gramaticky správně, mít rozvinutou slovní zásobu a vědomě ji využívat	ekologicky motivované herní aktivity (ekohry)
sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech		tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu, četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením
utvořit jednoduchý rým		komunitní a hodnotící kruh práce v centrech aktivit
rozhodovat o svých činnostech	samostatně si vybrat činnost, nést zodpovědnost za výběr a průběh	činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu

6.5 Dílčí projekty a programy

- Edukativně stimulační skupiny pro předškoláky a jejich rodiče
- kroužek keramiky s odbornou lektorkou – SVČ Lužánky
- tematické vycházky a výlety
- návštěvy přírodovědné stanice Kamenačky, Eko centrum Ponávka, SVČ Lužánky

- výlety do přírody
- kulturní akce dle nabídky - divadlo Radost, Neslyším, akce J. Lazara v Divadle Bolka Polívky
- návštěvy Mahenovy knihovny,
- vrstevnické programy v knihovně v ZŠ nám. 28.října 22
- Mikulášská nadílka –připravují žáci II. stupně ZŠ nám. 28.října 22
- besídky pro rodiče, rodinné příslušníky - např. vánoční, pro maminky
- tématické výtvarné dílny pro rodiče - např. velikonoční, vánoční
- táboráky s rodiči
- rozloučení s předškoláky – „pasování“ školáků
- společné fotografování se sourozenci – nabízíme možnost i přípravným třídám
- účast na akci Mezinárodní den Romů, na karnevalu v ZŠ
- karneval – společně s rodiči v MŠ, účast na karnevalu v ZŠ
- narozeninové

dny

7 Systém evaluace

7.1 Oblasti autoevaluace

Evaluace probíhá na úrovni školy nebo třídy. Jedná se proces průběžného vyhodnocování procesu vzdělávání a jeho výsledků, je realizován systematicky a pravidelně. Výsledky jsou smysluplně využívány v praxi.

Evaluace zahrnuje – časový rozvrh, nástroje hodnocení a zodpovědnost

ŠVP PV

- způsob zpracování
- naplňování zvolených záměrů, cílů

Hodnocení podmínek vzdělávání

- věcné
- životospráva
- psychosociální
- organizační
- spolupráce s rodinou
- řízení školy, personální a personální podmínky - autoevaluace učitelek, hospitace, DVPP, práce provozních zaměstnanců

Hodnocení výsledků vzdělávání

- rozvojových a učebních pokroků dětí
- práce dětí
- klíčové kompetence v rámci třídy, individuálně u dítěte
- individuální plány rozvoje dítěte

Hodnocení průběhu vzdělávání

- uplatněných metod, forem práce
- vyhodnocení TVP PV
- vyhodnocení ITB

7.2 Prostředky autoevaluace

Škola používá následující prostředky autoevaluace :

- analýza školní dokumentace,
- anketa pro rodiče
- anketa pro děti
- hospitace vedením (ředitel, zástupce ředitele, zástupce předmětové komise apod.),
- vzájemné hospitace pedagogů,
- zjišťování a vyhodnocování výsledků vzdělávání žáků/děti,
- zpětná vazba absolventů,
- zpětná vazba externích subjektů
- portfolia a práce dětí
- rozhovory
- pozorování
- záznamové archy, diagnostické listy, individuální plány dítěte

7.3 Časový plán

ŠVP PV

1x ročně

Hodnocení podmínek vzdělávání

- věcné podmínky průběžně - v případě oprav, úprav je řešení okamžité nebo v nejbližším možném termínu
- 1x ročně

Hodnocení výsledků vzdělávání

- průběžně hodnotí každý pokrok zaznamenáním do záznamových archů diagnostiky, individuálních plánů dítěte
- 1x za pololetí - souhrnné hodnocení

Hodnocení průběhu vzdělávání

- uplatněných metod, forem práce - průběžně
- vyhodnocení TVP PV - 1x za pololetí
- vyhodnocení ITB, tématu - po ukončení tématu / ITB

7.4 Odpovědnosti a pravidla

Odpovědnost učitelů:

Veškeré výsledky konzultuje vedoucí učitelka s ředitelkou školy, případně výchovnou poradkyní a pracovníky ŠPP, zákonnými zástupci

ŠVP PV

- vedoucí učitelka, učitelka

Hodnocení podmínek vzdělávání

- vedoucí učitelka, učitelka, provozní (školnice, školník), rodiče

Hodnocení výsledků vzdělávání

- vedoucí učitelka, učitelka

Hodnocení průběhu vzdělávání

- vedoucí učitelka, učitelka

Autoevaluace učitelů

- průběžně každý den - sebereflexe učitelky, předávání informací učitelce, která ji střídá ve třídě, sdílení